

КНИГА ДЕСЕТА * 1946 г.

АЗ СЛУЖА

ОРГАН НА БЪЛГАРСКИ МЛАДЕНЖКИ ЧЕРВЕН КРЪСТ

1950
1951

1952 1953

НИЕ СМЕ ЗА РЕПУБЛИКАТА

С референдума на 8 септември т. г., в годишнината от великото деветосептемврийско въстание, българския народ ще се произнесе, без съмнение с почти абсолютно единодушие, по съдбоносния въпрос дали страната на розите и кехлибареното грозде да бъде монархия или република. Няма човек в България, който да се съмнява във изхода на референдума.

България ще стане република.

Българският народ ще ликвидира решително с монархията, защото тя е най-омразния институт в страната.

Царете се сменяха, но политиката на монархическия институт си оставаше една и съща — облягайки се на германския империялизъм отвън и крупния спекулантско-паразитен капитал вътре в страната царете водиха три последователни тежки войни и трите пъти изправяха страната пред катастрофа.

За да се крепят на често разклащания трон царете провеждаха кървав терор — затворите бяха пълни, бесилките никога не се разтуряха, разстрелите и убийствата бяха обикновено нещо.

В училищата царете се мъчеха чрез подправена наука да подготвят от младежите верноподанически слуги на монархията.

Чрез експлоатацията на българския национален труд те съдействуваха на спекулантско-паразитния капитал да расте и така да бъде непоклонима опора на трона.

Чрез хищническото заграбване на най-красивите и богати места в страната царете трупаха и собствени лични несметни богатства, измукани от труда на българския народ.

Ето за това България ще стане република.

В пълна подкрепа на това историческо дело са и българските червенокръстци. Монархията е тясно свързана с най-черния фашизъм у нас. А за нас, червенокръстците, фашизмът е най-жестоката заблуда като теория и обществено зло като практика. Та нали е името на царя фашизмът се мъчеше да въвлече нашата организация в противонародната политика на прогерманските правителства. И само непоколебимият отпор на всички честни червенокръстци можа да запази чисти идеалите на Българския младежки Червен кръст. Ние мразим фашизма, мразим и неговия извор — монархията.

Нашата организация е човеколюбива организация. Това й качество царят и кликата около него обичаха особено много да използват. Чрез нея те демагогствували, чрез нея искали да се покажат пред лековерните хора, колко много са човеколюбиви. За това беше това царско и царедворско натискане да се поеме почетното покровителство над Червения кръст. Това, обаче, никого не можеше да заблуди. Българският народ знаеше, пък и осезателно чувствуваше върху собствения си гръб, как монархията се крепеше върху купища кости върху незнания гробове, върху реки от човешка кръв.

За това вотът за републиката ще бъде съкрушително единодушен.

Българските червенокръстци ще подпомогнат чевърно работата около подготовката и изнасянето на референдума за народна република. Те ще дават пълно съдействие всякъде, където стане нужда около обявяването на „святата република“.

Чрез своите международни връзки Българският младежки Червен кръст ще се постарее да покаже на външия свят чрез писма, албуми, снимки и пр. колко горещо българския народ желае републиката, колко много особено ние, младежите, се радваме, че се премахва оня институт, който съвила за 60 години нашата красива страна.

На голямата международна конференция в Стокхолм българската делегация от авторитетното място на тая отговорна червенокръстка трибуна ще подчертае дълбоко тези чувства на българския народ, а още и това, че ние, българите, не ще създадем каква да е република, „не република въобще, а действително народна република“. В нея няма да има място за „крупния спекулатски капитал. Ще се премахне експлоатацията на човек от човек и с това ще се създадат най-благоприятни условия за развитието на всички трудящи се — работници, селяни и трудова интелегенция. Бъдещата република не ще даде право да използва нейните блага оня, който е годен за обществено-полезен труд и не работи.

Трудът ще бъде граничната основа на новата република.

Българската младеж очаква от републиката щастлива младост.

Да живее народната република!

Ал. Г.

РЪКОВОДИТЕЛИТЕ НА ЧЕРВЕНОКРЪСТКОТО ДВИЖЕНИЕ У НАС

Д-р ЛЮБЕН РАЧЕВ
Председател на Български Червен кръст

Д-р ГЕОРГИ АНГЕЛОВ
Председател на Български младежки Червен кръст

Младежите червенокръстци до своето Върховно управление

При откриване лагера-школа за инструктори край с. Догалявци червенокръстците изпратиха следните поръчения до Върховното управление на БМЧК

Другари,

Ние, младите червенокръстци, събрани тук, от различните къщища на нашата хубава родина, дошли с благородната цел да обогатим нашите познания и се подготвим за великото хуманно дело на МЧК в новата Отечествоно-фронтиска ера, заявяваме, че ще вложим всичките си сили за преуспяването на нашата организация.

Оценявайки правилно усилията на Върх. управление и всички ръководители в лагера, за нашето оформяване, като предни червенокръстци дейци, ние искрено желаем и обещаваме да усвоим всичко бивае, на което те ни учат.

Обещаваме също така, че след като излезем от тази подготовителна школа и се врънем сред широките младежки маси, ще зароботим с още по-голямо усърдие и ентузиазъм за обновяването и масовизирането на нашата любима организация — БМЧК.

За разпространението на високо-човешките идеи на МЧК — за човечност, обществена взаимопомощ и международна солидарност, за неговото приобщаване към усилията на днешното време, ние предлагаме на Върх. Управление следните искания:

1. Тъй като съществуват още на много места ръководства и членове на МЧК с фашистка и противонародна дейност, които пречат за правилното му развитие, искаме организацията изцяло да се прочисти от подобни елементи. Това е първата предпоставка за даването на организацията антифашистки отечествено-фронтиски облик.

2. Установяване здрави връзки и лоялно сътрудничество между МЧК и „Септемврийче“ и „ЕМОС“, както и с комитетите на демократичната младеж у нас.

3. Създаване връзки на БМЧК с червенокръстците от цял свят.

4. Да се организират трудово-културни бригади в помощ на селото, чрез които червенокръстците ще се опознаят с бита на нашето село и ще дадат своята ценна помощ за неговото хигиенично и здравно издигане.

5. През всяко време на годината МЧК трябва да участва във всички акции, които засягат подобренето бита и здравеопазването на нашата страна. За това ще спомогнат много уреджаните от Върх. управление лагер-школи и курсове за всестранната подготовка на червенокръстците.

Вярвайки в правдивостта на нашите искания и че те ще бъдат чути и изпълнявани:

Да живее делото на Българския Младежки Червен кръст!

АНТОАН ДЕПАЖ

Син на чифликчия от околностите на Брюксел, Антоан следва медицина и специализира хирургия. Управнявайки професията си той разбрал, че му липсват инструменти и персонал.

Най-напред се погрижил да събере научен материал като публикува „Хирургически години“, годишна енциклопедия, на която посветил време и средства, и от друга страна като създаде здрави и ценни международни връзки. Със собствени средства организира в Брюксел първата и най-модерна в страната хирургическа клиника, показвайки необходимостта от реформи в болниците, за които се бори до смъртта си. За лекаря е необходима дисциплинираната и аеща помощ на самарянката. В Белгия нямаше по това време болногледачки. Депаж създаде в Брюксел през 1907 г. образцово училище за самарянки.

Идвай войните. Депаж, който управлява амбулаторията на Белгийският младежки Червен кръст през време на войната на Балканите, организира помощ за ранените войници най-напред в Брюксел, после в Кала и най-после в Кан, в този чуден „Океан“, едновременно болница и град, център на транспорт, лекуване, изследвания, на научни завоевания и подпомагане, който се посещава от хора от целия свят. Разширявайки още повече разбиранията си той създава в Винкем болница, по-късно хирургически сектор на „Океана“.

След свършване на войната Депаж смяташе, че светът трябва да се преустрои на най-широки научни основи.

Затова след завръщането му в Брюксел, той е на чело на всички начинания; в сената той внася в името на хигиената и обществената икономия гласуването на закона за 8 часа работен ден.

Той подпомага постройката на нов медицински факултет и нова болница и клиника. Но най-много той работи чрез Червения кръст, който преустрои и ръководил здраво дълги години към обществената му цел: популяризиране здравните прояви сред народа, координиране хигиенните прояви, набиране парични помощи за училищата за самарянките-посетителки, създаване на Младежки Червен кръст, институт за даване първа бърза помощ и пр.

Червеният кръст има през време на мира възпитателна и творческа задача, която преминава границите и подготвя разбирателството между хората. Ето защо Депаж отдаде на лигата на Червения кръст целият си ентузиазъм. Той бе избран за управител на Лигата, а през 1921 г. за член на Съвещателния Съвет. Лигата отправи апел до всички национални секции за подкрепа. Депаж пръв подписа Белгийският младежки Червен кръст. В 1922 г. по единодушното решение на колегите си той бе избран за председател на Главния съвет, който ръководи блестящо.

Антоан Депаж съживи международния Червен кръст, като му отдаде всичките си сили и вложи цялата си душа в преустване на голямото общочовешко червенокръстно дело.

Те надяват смъртта.

ЛИТЕРАТУРА И Изкуство

МАКСИМ ГОРКИ

Истинското име на великият приятел на младежта е Алексей Максимович Пешков. Роден в Нижни Новгород (сега гр. Горки) в 1868 год. Баща му е бил тапичер и драпировач. На пет години малкия Алексей заболява от холера, оздравява, но заразява баща си, който се разболя и умрял. Скоро майката се омъжва повторно и малкият бил оставен на дядо му да се грижи за възпитанието и издръжката му.

Необикновено горчиви и тъжен ситнически живот на Горки почва, когато майката умира от скоротечна туберкулеза и обикаля Украйна, Крим, Донската област, Кавказ. През 1892 год. в Тифлиския вестник „Кавказ“ се появява неговия пръв разказ „Макар Чудра“. В 1898 год. два тома разкази правят името на Горки всеизвестно.

Горки взема дейно място и в обществено-политическия живот. Сведенията за неговата политическа неблагонадежност през царско време датират от времето когато бил в Кавказ, където е разпознавач в една конспиративна хлебопекарница. Той бива арестуван още 1889, 1901, 1905 год. В 1901 год. Горки бива избран за почетен академик, но избора му отменен от царя. В протест срещу това Короленко и Чехов се отказват демонстративно от званieto си почетни академици.

Горки е бил близък сътрудник и приятел на великия Ленин. Той е проявил особена любов към младежта.

Горки почина в Москва през 1936 год., горчиво оплакан от целия културен свят. „Любо ников иска да разбере сърцето на мислища България, казва Ас. Златаров, не може да не срещне и името на Максим Горки като учител и будител“.

култоса, а дядото се разорява. Страданията на бездомния сирак са може би единствените в историята на литературата. Горки попада в дъното на живота. Той става в това време чирак в общащарница, ученик при някакъв чертожник, от ногото избягва, помагач в кухня на един параход (тук Горки служи при унтер офицерът Смурий, който с бой и с ласки напраща Горки да се убеди във великото значение на книгата), търговец на вилони, пазач на железопътна линия, продавач на сухари, хлебар и т. н.

В 1890 год. тръгва да

Из разказа „СТАРИЦАТА ИЗЕРГИЛ“

От морето се повдигнаше облак черен, тежък, с сурови очертания, приличаш на планински хребет. Той запълзя към степите. От върха му се откъсваха късове облаци, носеха се пред него и загасваха звездите една след друга. Морето шумеше. Не далеч от нас в полята дърветата се целуваха, шепнеха и въздишаха. Далеч в степта висеше куче. . . Въздухът дразнеше нервите с чудна мигрирана, която съдвличкаше ноздрите. От облаците падаха на земята гъсти ята от сенки и пълзаха по нея, пълзаха, изчезваха, появяваха се отново. . . На мястото на луната остана само едно мътно опалочвено петно, понякога то съвсем се закриваше от тъмно-сиво облаче. И в степната далечина, сега вече черна и страшна, като че ли притаена, криещ в себе си нещо неизвестно, пламваха малки синкави пламъчета. Ту там, ту тук, те за миг се появяваха, гаснеха, като че ли няколко души, пръснати по степта, далеч един от друг, търсеха нещо из нея, палеят кибри, който възгърът веднага гасеше. Това бяха много чудни синкави огнени езици, напомнящи за нещо приказно.

— Виждаш ли искрите? — попита ме Изергил

— Тези синкавите ли? — посочвайки в степта, казах аз.

— Синкави ли? Да, това са те. . . Значи все пак летят! Е-е-е. . . Аз вече не мога да ги видя. Не мога сега да виждам много.

— От къде са тези искри? — попитах бабата.

Бях чувал нещо за произхода на тези искри, но ми се искаше да чуя как ще разкаже за тях старницата Изергил.

— Тези искри са от горящото сърдце на Данко. Имало на света едно сърдце, което веднаж пламнало. . . И от него са тези искри. Аз ще ти разкажа за това. . . то е стара приказка. . . Старо, всичко е старо! Виждаш ли, как всичко е имало в старината? . . . А сега няма нищо такова — нищо дела, нищо хора, нищо такива приказки, както в старо време. . . Защо? . . . Я кажи, де! Не можеш нищо да кажеш. . . Какво знаеш ти? Какво знаете вие, младите? Ехе, хе! . . . Ако се вглеждате в старината — там ще се намерят всички разказки. . . А вие не гледате и затова не умеете да живеете. . . Нима аз не виждам живота? Ох, всичко виждам, макар и да са слаби очите ми! И виждам аз, че не кокачет хората, а все се пригърмяват и дават целия си живот за това. И когато окриват сами себе си, като изхричат времето, започват да оплакват съдбата си. Какво значение има тука съдбата? Всеки сам за себе си е съдба! Къде са те? . . . И красивите хора намаляват.

Бабата се замисли, къде са се дянали красивите и силни хора и, мислейки, оглеждаше тъмната степ, като че ли търсеше в нея отговор.

Аз чаках нейния разказ и мълчах, бояйки се, че ако я попитам за нещо, тя пак ще се отвлече.

И ето, тя започна разказа си.

„Живееха на земята в старо време хора; непроходими гори заграждаха от трите страни таборите на тези хора, а от четвъртата — беше степта.

Това бяха весели, силни и смели хора. Но настанаха отведнаж тежки времена, появиха се от някъде други племена и прогониха предишните дълбоко в гората. Там имаше блата и тъмнина цареше, защото гората беше стара и тъй гъсто се преплитаха клоните ѝ, че през тях не се виждаше небето и слънчевите лъчи едва можеха да си пробият път до блатата през гъстата шума. Но когато лъчите падаха върху водата на блатата, повдигаха се смрад и от него хората един след друг загиваха. Тогава жените и децата на това племе започнаха да плачат, а бащите се замислиха и изпаднаха в тежко отчаяние. Трябваше да се махнат от тази гора, а за това имаше два пътя: единият — назад — там беше силният и зъл враг, другият — напред — там бяха великаните дървета, пълно прегърнати един други с клонете си, спускали заплетени корени дълбоко в жиливата тиня на блатата. Тези каменни дървета стояха мъчалливо и неподвижно денем, в сияе полутъмнина, и още по-пълтно се преместваха около хората вечерно време, когато се запалваха огньовете. И винаги, денем и нощем, около тези хора имаше колело от пълтна тъмнина, което като че ли се канеше да ги смаже. А те бяха тъй привикнали към степния простор, А още по-страшно беше, когато възгърът шибаше върховете на дърветата и цялата гора глухо бучеше, като че ли заплъшаваше и пеше погребална песен на тези хора. Това бяха все таки силни хора и биха могли да отидат да се бият до смърт с тези, които веднаж са ги победили, но те не биваше да измрат в боевете, защото имаха завети, и ако биха загинали, то биха изчезнали от живота, заедно с тях и заветите. И затова те седяха и мислеха през дългите нощи при глухия шум на гората и отровния смрад на блатото. Те седяха, а сенките от огньовете играеха в безмълвно хоро, и все изглеждаше, че не сенките играят, а търнестуват злите горски и блатни духове. . . Хората все седяха и мислеха. Но нищо не изнуравя тъй тялото и душата, както изнуравят тъжните мисли. И отслабнаха хората от много мисли. . . Породи се страх между тях и кова техните зли ръце, жените родиха ужас със своя плач над труповете на умрелите от смрад и за съдбата на скочаните от страх живи, и страхливи думи започнаха да се чуват в гората, отначало божилни и тихи, а след това — по-силно и по-силно. . . Вече се канеха да идат при врага и да му предадат като дар своята свобода, и никога вече, изплашан от смъртта, не се боеше от робския живот. . . Но ето, че се яви Данко и сам спаси всичките“.

Старницата изглежда, често разказваше за горещото сърдце на Данко. Тя говореше напевно, и гласът ѝ, съснащ и глух, ясно рисуваше пред мене горския шум, сред който умираха от отровните блатни изпарения нещастните, подгонени хора. . .

„Данко — един от тези хора, беше млад красавец. Красивите винаги са силни. И ето, казва им той на своите приятели:

— Не се маха камък от пътя само с мисли. Който нищо не върши, с него нищо не се случва.

Край.

Зашо си хабим силите за мисли и за тъгуване? Ставайте да идем в гората, да я преинем, все ще има край — всичко на света си има свой край! Да вървим! А? Хайде!

Погледнаха го и видяха, че той е най-добрия измежду всички им, защото в очите му личеше много сила и жив огън.

— Води ни! — казаха те.

Тогавя той ги поведе. . .

Бабата замлъкна и погледна към степта, където се сгъствяваше тъмнината. Искри от горящото сърце на Данко светваха някъде далече и изглеждаха като синкави въздушни цветя, които се разцъпяваха само за един миг.

Поведе ги Данко. Дружно всички вървяха след него — вървяха му. Това беше труден път! Тъмно беше и на всяка крачка блатото разтвърляше своята лакома и гнила уста, гълтайки хората, и дърветата препречваха пътя като могъща стена. Техните клони се прелитаха помежду си; като змии се бяха проточили на всякъде корени и всяка крачка струваше много мъки и кръв на тези хора.

Дъгто вървяха те. . . Все по-гъста ставаше гората, и все по-малко сили оставаша! И започнаха да роптаят против Данко, като казваха, че напраздно той, млад и неопитен, ги е повел на някъде. А той вървеше пред тях и беше бодър, с високо вдигната глава.

Но веднаж буря налетя над гората, зашепнаха дърветата глухо, грозно. И стана в гората тъй тъмно, като че ли в нея се бяха събрали всички нощи, колкото ги имаше на света от тогава, от когато се беше родил. Вървяха дребните хора между гремящите дървета, и в страшния шум на мълните вървяха те, и клатейки се великаните — дървета скърцаха и ревеха сърдитите си песни, а мълните, прелитайки по върховете на гората, я осветяваха за минутка със синя, студена светлина и изчезваха тъй бързо, както се и заяваха, плашейки хората. И дърветата, осветени от студения блясък на мълните, изглеждаха като живи, простиращи около бягащите от плена на тъмнината хора кокалести, дълги ръце, сплитайки ги в гъста мрежа, с намерение да спрат хората. А от гъстите клони

нешо страшно, тъмно и студено гледаше вървящите хора. То беше тежък път и хората, уморени от него, падаха духом. Но беше им срамно да признаят безсилието си и ето, те, злобни и разгневени, се нахвърлиха върху Данко, човекът който вървеше пред тях. И започнаха да го упрекуват, че не може да ги води и управлява, — така е!

Спраха се те и при тържесгауващия шум на гората, сред треперящата тъмнина, изморени и зли, започнаха да съдят Данко.

— Ти си, — казаха те — нищожен и вреден човек за нас! Ти ни поведе и ни измори и затова ти ще загинеш!

— Вие ми казвате: „води ни!“ — и аз ви поведох! — викна Данко, като изпъли гърди срещу тях. — Аз имам достатъчно мъжество да вода, и за това ви поведох! А вие? Какво направихте, за да си помогнете? Вие само вървяхте и дори не съумяхте да запазите силите си за по-дълъг път! Вие само вървяхте, вървяхте като стадо овце!

Но тези думи ги разриха още повече.

— Ти ще умреш! Ти ще умреш! — ревахте те.

А гората все бучеше и бучеше, повтаряйки тяхните викове, и мълните разкъсваха на парчета тъмнината. Данко гледаше тези, заради които той се трудеше и вижда, че те са като зверове. Много хора имаше около него, но нямаше на техните лица благодарство и не можеше да чака милост от тях. Тогава и в неговото сърце, пламна като огън, желанието да ги спаси, да ги изведе на лепен път. И в очите му блеснаха лъчите на този могъщ огън. . . А те, като видяха това, помислиха, че той се разгневи. Затова тъй ярко пламнаха очите му, и те се наежиха като вълци, очаквайки, че той ще се бори с тях, и започнаха по-плътено да го заобикалят, за да могат по-лесно да го хванат и убият. А той разбра тяхната мисъл, затова още по-ярко пламна сърцето му, защото тяхната мисъл роди в него тъга.

А гората все пееше своята ирочна песен, и гръм тряскаше, и валеше дъжд. . .

— Какво да направя за хората? — по-силно от гърмотевина викна Данко.

И изведнаж той разкъса с ръце гърдите си, измъкна от там своето сърце и високо го издигна над главата си.

То пламтеше тъй ярко — като слънце, и по-ярко от слънцето, и цялата гора замлъгна, осве-

тена от този факел на великата любов към хората, а тъмнината се разпиля от светлината му, и там дълбоко в гората, треперещ падна в лигавото гърло на богатото. Хората изумени се акамениха.

— Да вървам! — викна Данко и застана пак на своето място, държейки високо горящото сърце, като осветляваше с него пътя на хората.

Те се хвърлиха след него като омагьосани. Тогава гората отново зашумя, очудено поклащайки върховете си, но нейният шум се заглушаваше от тропота на тичащите хора. Всички тичаха бързо и смело, упълчени от чудното зрелище на горящото сърце. И сега загиваха, но загиваха без жалби и съзли. А Данко все вървеше напред, и сърцето му все пламтеше и пламтеше!

И изведнаж гората се раздели пред него, разреди се и остана след него гъста и няма, а Данко и всички хора изведнаж се потопиха в море от слънчева светлина и чист въздух, прожит от дъжда. Бурята остана там, зад тях, над гората, а тук слънцето сияеше, степта въздишаше, тревата блесеше като брилянт от дъжда и като злато светеше реката. . . Беше вечер и от заходящите лъчи реката изглеждала червена като тази кръв, която шуртеше на горещо струя из разкъсаната гърд на Данко.

Хвърли поглед пред себе си на степната шир, гордият смелчак Данко, — хвърли той радостен поглед върху свободната земя и се засмя гордо. А след това падна и умря.

А хората, радостни и пълни с надежди, не забелязаха неговата смърт и не видяха, че все още редом с трупа на Данко гореше неговото смело сърце. Само един предпазлив човек забеляза това, и бойки се от нещо, настъпи горящото сърце с крак. . . А то като се разсипа на искри, угасна. . .

— Ето от къде са синкавите искри в степта, които се явяват преди буря!

Сега, когато старичата завърши своята прекрасна приказка, в степта стана страшно тихо, като че ли и тя беше поразена от силата на смелия Данко, който изгори заради хората своето сърце и умря без да иска от тях никаква награда.

Морето шушнеше глухо и печално.

аутопсия

Mors magistra vitae

Ти гледай смело
в лицето побледняло
на смъртта!

Не трепвай
при вида
на вкочанелите
ръце

изцъкналите
стъклени
очи
и грозната,
озъбена
уста!

И миризмата
на разложения
труп
да не тревожи
разреза
на твоя нож.

Ти разгледай
част по част
човешката машина
и изучавай
причините
на нейната повреда!

Прегледай
всичко ти
с внимателно старание
и не забравяй
нищо миг,
че твоео призвание
е да си победител на смъртта!

И в твоео съзнание
ненуждна мисъл
нека не проблясва!

Ти не въздишай,
че мъртвото момиче
наверно е било прекрасно,
че устните
шептяли полугласно:
„Ах, колко те обичам!“

и сложеното
върху масата сърце
е бяло тъй бързо, както твоео.

Ти не мисли,
че участта ужасна
да легнеш в моргата
на каменната маса
ще бъде и за тебе неизбежна
и че животът
пред смъртта
изглежда

безсмислен,
глулав,
жалък,
безнадежден.

Смъртта — това е тъй естествен край!
Но трябва ний да знаем,
коя е нейната причина.

Ний трябва
да узнаем,
защо загина
младото момиче,
което тъй обичаше
живота.

А разликата е голяма
между човека
и робота —
не са туй прости
винтове
и колелца

и не с трансмисии
и лостове
е работила чудната машина.

Но няма днес загадка нерешима
Ще работим по цели денонощия
Сред купищата
трупове
и кости,

ще правим аутопсии,
потънали в кръв,
със замаена глава,
с колики стомашни
от миризмата страшна,
но няма ний пред нищо да се спрем
и ще дадем
и сетните си сили,
в борбата, за да победим

Смъртта ще бъде обуздана.
и няма
да нанася
вече рани
из засада
на младите девойки и момци,
и няма пак
с косата си грамадна,
размахала я безпощадно,
живота на децата да коси!

Тогава,
пълни със здраве,
щастие
и радост
ще вложат всички
бодрата си младост
в изграждане
на нов,
по хубав свят!

Владимир Неволин

ОТ ВСЯКЪДЕ...

— В течение на много години Китай бе жертва на японската агресия. Империалистическите хищници грабеха китайския народ, обричайки го на глад и нищета. През последните години китайците бяха лишени даже от основния продукт — ориза, който до последно зърно се отнасяше в Япония.

Тъй че сега е най-обикновено явление да се видят китайци, особено деца, да падат и да умират от глад по улиците на градовете.

Днес Китай е отново арена на гражданска война, причината на която е намесването на Америка във вътрешния живот на страната.

— Известният изследовател на морските дълбочини белгийският професор Пикар се подготвя наскоро да възобнови своите опити. В време на немската окупация Пикар емигрирал от Белгия в Швейцария, където разработил план за построяване на подводна лодка, която ще може да се спусне на 4.000 метра дълбочина в морето.

Лодката, моделът на която е конструиран в Брюкселския университет, ще съдържа една херметически затворена железна кабина с дебелина на стената 736 мм, със стъклени наблюдателни прозорчета, дебелината на стъклото на които ще бъде 457 мм, изчистена с оглед да може да издържи силното налягане на водата.

Дълбочината 4.000 метра няколко пъти превзхожда дълбочините, на които са се спускали до сега изследователите.

— В астрономията разстоянията са така големи, че се използвава за тях т. н. светлинна година — разстоянието, което светлината преминава за една година. Светлинната година е равна на 10 милиона километра.

— Първият опит за достигане Северния полюс по въздуха принадлежи на шведския инженер Аноре. Той излетял на 11 юли 1897 г. Всички участници в експедицията загинали.

В СЛУЖБА НА ЧОВЕКА

ПРОТЕЗАТА НА ЕФРЕМОВ

И. Гейзер

В разгара на най-тежките сталинградски боеве командирът на въздушно ято лейтенант Василий Дмитриевич Шоповалов, връщайки се от изпълнението на бойна задача, видял как при въздушен бой един от съветските самолети пламнал, а летецът се спуснал с парашут и паднал в първите линии на вражеската отбрана. Тогава лейтенантът, без много да се колебае се спуснал със самолета, качнал близо до падналия летец, дал му първа помощ и под непрестанния огън на врага излетял отново с ранения боец.

По-късно същият герой лейтенант, при едно принудително кацване, налетява със самолета на мина, бива тежко ранен, вседствие на което му ампутират двата крака.

Аз се запознах с Шоповалов в опитната работилница за протези. Тъкмо му бяха премерили протезата и му предлагаша да походи из работилницата. Първият път той крачеше неуверено, внимателно. Предложиха му втори път да премине през работилницата. Би трябвало да видите как щастливо просия лицето на заслужилния летец, когато той закрачи леко вече без патерици в ръце.

— На „ефремовски крака“ аз отново се чувствавам човек. Сега мога да служа като шурман в аерофлота.

За „ефремовски крака“ следва да се говори условно, тъй като на Борис Феодорович Ефремов са също така ампутирани двата крака. На протези той ходил на занятия в Ленинградския политехнически институт, когато бил студент. Избухнала войната и Ефремов бил извикан в Москва за конструкторска работа в областта на въоръженията.

Лошите протези, обаче, му пречили за работа. За да си помогне сам талантливия конструктор внася ценни изменения в протезата, които дават възможност на инвалидите, загубили единия или двата си крака, свободно да се предвижват и да се трудят.

Ефремовата протеза е два-три пъти по лека от обикновенната. Нейната тежина се намалява най-вече за сметка на отстранения дървен глезен, заменен с кухи шини, и намалената тежина на стъпалото.

Това вече само по себе си е важно обстоятелство, тъй като тежката протеза силно затруднява и ограничава движението.

По-големи изменения Ефремов внася в стъпалото на протезата. Стъпалото и пищяла той не съединява с меки съединителни връзки, ограничаващи движението на стъпалото, както това се прави при обикновенната протеза, а с каучукова подплата — амортизатор. При такава протеза ударът на стъпването се заглушава и човек стъпва меко.

Ефремовското стъпало може да се движи в три плоскости, симетрично разположени една към друга, и когато се наложи да се преодолее някакво препятствие през време на ходенето носът на обувката леко се повдига и се отпуска. Стъпалото е подвижно и при страничните движения на „крака“.

На всички е позната походката на човек с протеза: кракът обикновено не се съгъва и това създава особени трудности при изкачване по стълба. Съгъване може да има само тогава, когато човек сядва. При ефремовската протеза „кракът“ свободно се съгъва и изправя при ходенето.

За хора, на които са ампутирани единия или двата крака над колените, Ефремов конструирал протеза с изкуствена мускулатура.

Принципът, който е вложен в основата на тази конструкция, е много прост и оригинален. Съгъването и изправянето в време на ходенето става за сметка на тежината на човешното тяло. В момента, когато човек се опира на пръсти, от тежестта на тялото предните и задните гумени (или пружинени) ремъци се свиват и се разтягат.

Но ето крака се повдига от земята — задните ремъци веднага съгъват крака и в този момент встъпват в действие предните ремъци, които изправят крака.

Такава конструкция дава възможност и човек ствърде малък остатък от бедрото, не надминаващ дори 6 сантиметра, да се движи не на специални колички, както това е обикновено, а с удобни протези.

Протезата на Ефремов не се нуждае от презаменен каш, който държи обикновената протеза; достатъчен е само един обикновен колан.

На Ефремов са ампутирани и двата крака, но той е необикновено жив, енергичен и подвижен човек. Той работи и ходи, без да се опира на патерици.

МЛАДЕЖКИ ЧЕРВЕН КРЪСТ ПО СВЕТА

УНГАРИЯ

Програмата за 1945—46 г. подчертава преди всичко участието в помощните акции в полза на военнопленниците; тя предвижда също събирането и продажбата на медицински билки; поската работа и особено предаването на здравето, тъй необходимо след месеците на лишения и пред перспективата на може би още по-голями изпитания.

Министерството на народното просвещение е разрешило събиране помощи в училищата в полза на Червения кръст; според първата непълна сметка, са били събрани повече от 4,000,000 пенгю (све-

денията са от преди страховтната инфлация в Унгария — 6. р.).

Една нова дейност за зимните месеци е организирането на затоплени обществени помещения в 14 района на Будапеща, където ще се поднася топла храна на нуждаещите се. Предвижда се откриването на такива помещения в училищните стаи, които могат да се затоплят.

Унгарският Младежки Червен кръст желае да започне отново размяната на междушколската кореспонденция с чужбина и така да установи контакт със старите си и нови приятели.

ИНДИЯ

Индийският младежки Червен кръст е дал повече от 16,500 швейцарски франка на Френския младежки Червен кръст, за да подпомогне дейността, която той развива в полза на децата от френските училища. Тази сума е била пратена на Лигата с молба да бъде изразходвана за покупки на храни и обувки.

ЕГИПЕТ

Младежният Червен полумесец е организирил бал през последният ноември за събиране средства за откриването на диспансер и ясли. С помощта на събраната сума от 1,400 лири ще бъде открит скромнен диспансер за жени и деца. Финансовата кампания продължава и другаде, за да се улесни откриването и на ясли. През годината всяко училище е организирило малък базар или театрално представление в полза на тази акция.

ВЕЛИКОБРИТАНИЯ

Младежният Червен кръст от Исленгтон (Лондон) брон пет групи млади момичета червеноръстки, които са усърдни помощници в домокинствата и болниците. Шест червеноръстки посещават всяка вечер радио-терапевтичката клиника, където подпомагат приготвянето на възрастните болни за хелioterapiя и електрическо лекуване, изпират превръзките и отбелязват с хронометър облъчването на всеки болен.

Младите червеноръстки от тия групи помагат редовно и в други болници. Работата им е разнообразна: разпределят храната и бельото, правят по-

Подаръци от Швейцарския младежки Червен кръст за децата от приютите в Швеция

кулки и помагат на самарянките при оправане на леглата.

Някои от тях са си поставили задача да посещават майките по домовете и им правят неoceneими услуги — грижат се за малките деца, докато майката е извън домакинството; други издирват болните деца в квартала, посещават ги и им носят книги и картини. Тези червенокръстски устройват за бедните деца от Ислангтон малки празнества с игри и театрални представления. Действително, червенокръстите от Ислангтон радостно изпълняват мисията за взаимопомощ, която е станала техен девиз, като разнасят здраве и щастие в този севърен район на Лондон.

СЕВЕРНА ТАС МАННЯ

Младешките червенокръстци са помощници при секциите на Червения кръст и взимат дейно участие в много начинания. Техният фонд „Два петачета на седмица“ улесни покупката на автобус, който служи за разхождане на оздравяващите войници. Стотици изтривалки, съдове за мляко, книги и списания са изпратени за болниците. Всяка болница в страната е получила стотици джизини яйца, всякакви дрехи, трико, сладка, трушини, бонбони и плодове.

КАНАДА

Членовете на Младешкия Червен кръст са събрали през време на войната 750,000 долара за

Изработни играчки от 38 новозеландски червенокръстци за бедни свои другарчета.

„Военния фонд“. След свършване на военните действия този фонд се преименова „Фонд за помощ на Младешкия Червен кръст“, благодарение на който канадските червенокръстци продължават щедро да подпомагат пострадалите деца от войната.

Последните събрани суми по този фонд достигат до 40,000 долара, определени за Чехословашкият младешки Червен кръст. Два трети от тази сума ще бъде изразходвана за покупката на сапуни, а една трета за шоколад.

Писма от Великобритания и Канада до Български младешки Червен кръст

28 май 1946 год.

Драги български младежи —
червенокръстци,

Благодарим Ви за дългото и много интересно писмо от 4 април, с което ни съобщавате за дейността и опита на Българския младешки Червен кръст през войната. Вие наистина сте имали много трудности и сте преминали през много страдания. Българския младешки Червен кръст е имал възможност да живее според идеалите и сте доназали, че нямате нужда от наши наръдчения.

Сега, когато всичко е свършено и света започна да се възстановява и подновява ние желаем да възобновим нашите стари връзки с всички страни в света. Бихме желали да бъдем в по-тясни връзки с Вас и да знаем по-вече за Вашата дейност. Благодарим за книгката на списанието „Аз Служа“. Колкото и да желаем да Ви изпратим някакви неща, настоящем ни е невъзможно, понеже нямаме начин за изпращане. Но щом като намерим някакъв начин ще Ви изпратим веднага.

Молим кажете ни с какво можем да Ви помогнем и от какво най-много се нуждаете в момента.

Ще Ви изпратим литература за нашата дейност и нашия „Вестник на Младешкия Червен кръст“, който от скоро излиза.

Надяваме се да получим скоро писмо от Вас. Много от нашите младежи желаят да започнат международна кореспонденция отново с европей-

ските страни, така че много ще Ви благодарим, ако ни съобщите има ли такива желаещи в България да кореспондират с младежи от Англия.

Британски Червен кръст —
младешка секция

29. май 1946 год.

Драги български червенокръстци,

Благодарим Ви много за любезното писмо от 10 април. Голямо бе задоволството ни да имаме известие от Българския младешки Червен кръст, след едно тазише по-вече от 6 години. Очаровани сме от новината, че Българския младешки Червен кръст се преустройва с такъв ентузиазъм. Знаем, че преди войната вие имате една отлична организация и не се съмняваме, след като прочетохме Вашето писмо, че ще имате отново толкова членове, колкото преди. Смятаме, че трябва да Ви поздравим при факта, че имате вече 150,000 члена и както вие казвате, няма град или село в България където да няма група на Младешки Червен кръст*.

Благодарим за книгката на месечното списание „Аз служа“. Намираме, че е много хубаво списание. Благодарим Ви и за календари — 1946 г.

В последния параграф на Вашето писмо споменавате за помощ. Молим съобщете ни от каква помощ се нуждаете най-много, за да Ви имаме предвид.

НЕЩО ЗА ЗВЕЗДИТЕ

по проф. ХОРТОН ШЕЛДОН

Материалите, от които се състоят слънцето и звездите са същите, както тези на земята. Нека разгледаме слънцето, което всъщност е най-близката до нас звезда. 58 от 92 най-известните елементи са точно установени в състава на слънцето. От казаното до тук можем да очакваме, че другите звезди имат подобен състав и при все че такъв голям брой елементи не е открит в състава на по-далечните небесни тела, те без съмнение, ги притежават. Съвсем невероятно е, че ние винаги ще откриваме в звездите всички известни нам елементи. Някои от тях, както е и на земята, може да се намират в твърде малки количества, за да бъде задачата ни лесно разрешена.

За идентифициране на тези елементи се прилага спектроскопичния метод. Разпознаваме ги по светлината, която излъчват. Пръв Нютон поставил стъклена призма пред един слънчев лъч и го разложил на съставните му части. Това доведе до обширния труд на Фраунхофер и по-късно на Роланд,

който ясно изложи точното положение на грамаден брой отделни цветове в спектъра на слънцето. Тези цветове технически се отнесат като линии. Обширната Роландова таблица съдържа не по-малко от 21,835 цветове, от които 12,835 са положително установени като такива, които идват от известни земни матери. Металите намиращи се на слънцето по степен на тяхното разпространение са: магнезий, желязо, силиций, натрий, калий, калций — всички намиращи се в изобилие и на земята. Материите, причиняващи образуването на най-голям брой от спектралните линии са: желязо, титан, хром, кобалт, никел и ванадий. Между елементите установени впоследък на слънцето са: атомен въглерод, азот, кислород и сяр. Астрономи и физици още работят върху тази задача и без съмнение в следните няколко години ще бъдат идентифицирани много повече елементи.

Отдалечеността на звездите от земята почва от 40,225,000,000 и свършва до пределното наблюдаемо разстояние 804,500,000,000,000 км. Диаметрите им са от няколко хиляди километри до няколко стотин пъти по-голям от този на нашето слънце.

Единствената величина, която се изменя в сравнително тесни граници за всички звезди е общата маса. Тук има разлика само в отношение няколко стотин към едно. Нека приемем това за наша отправна точка, защото има твърде голямо значение. Температурни измервания на звездите посредством чувствителни електрически термометри показват, че температурата им е между 4,000—4,500 градуса. Явно е, че при температурите, които съществуват в звездните центрове, всички матери са в газообразно състояние. Обикновеният водороден газ трябва да се движи из вътрешността на звездите със скорост приблизителна на тази на светлината. При тази огромна скорост атомите бързо ще се разложат на съставните си части — протони и електрони. Тези, от своя страна, постоянно ще се сблъскват и разединяват. Знаем, че при всяко съединяване атомът ще излъчва. При звездните условия тези излъчвания ще се изразяват във вид на много къси рентгенови лъчи. Когато тези лъчи се придвижат от центъра те ще разпръснат нови атоми и тези, от своя страна, вследствие разединение, пак ще излъчват. Това вече ще стане на малко по-голяма дължина на вълната, отколкото при първото излъчване, съгласно нашата теория основана върху земни наблюдения. Така, като отиват по-нататък към повърхността на звездата, излъчванията стават все по-дълги. Имено най-дългите, произведени от някоя звезда, са тези които можем да наблюдаваме. Късите вълни се поглъщат в вътрешността. Ние приемаме само топлинните и светлинни вълни.

На крайния север

Детски Страници

МЪРЗЕЛАНКО — ГОТОВАНКО

ОТДАВНА РАЗПУСНАЛ ЛЪЧИ,
ИГРАЕШЕ СЛЪНЧО ПО ДВОРА,
А ВСЕ ОЩЕ, СТИСНАЛ ОЧИ,
В СТАЯТА ХЪРКАШЕ ЖОРО.

НО, ЕТО ЧЕ СНОП СВЕТЛИНА
ИГРИВО В ОЧИТЕ МУ БЛЕСНА
И ЖОРО ПОМРЪДНА РЪКА,
ЗАСМЯ СЕ НА СЪН И... СЕ СТРЕСНА.

ПОГЛЕДНА НА ДВОРА: — ХАРМАН!
ВЪРШЕЯТ С ДИКАНЯ ЖИТОТО,
— ХЕЙ МАМО, ДАВАЙ ДА ЯМ! —
ВИКНА СИНЪТ ОТ ЛЕГЛОТО.

НО СТИНА МАРИЯ ДОЙДЕ,
РАЗБИРА СЕ НЕ СЪС ЗАКУСКА,
А СЪС ОСТЕНА В РЪЦЕ
РАЗВИКА СЕ ОЩЕ ОТ ПРУСТА:

— АХ, ТИ, СЪНЛИВ МЪРЗЕЛАНКО,
КОЙ ДРУГ КАТО ТЕБЕ ЛЕЖИ
ДО ОБЕД В ЛЕГЛО? ГОТОВАНКО,
ПО-СКОРО ВОДА ДОНЕСИ!

И МЪРЗЕЛИВ КЪМ ЧЕШМАТА
ЗАТЪТРИ СЕ ЖОРО В ПРАХТА.
НО ЩОМ ГО СЪЗРЯХА, ДЕЦАТА,
ЗАВИХА: „СЪНЛЪО! У — А!“

ЯДОСАН, НАЗАД ОТ ЧЕШМАТА,
ТОЙ СВЪРНА КЪМ НЕЧИЙ БОСТАН
И ЗЪРНА ТАМ СКРИТ ПОД ЛИСТАТА
ЩО МИСЛИТЕ? — ПЪПЕШ ГОЛЯМ!

— ЕХ, ЛЕЛЕ, ЧЕ СЛАДКА ЗАКУСКА!
УХИЛИ СЕ ЖОРО СЪС ГЛАС,
И ЛАКОМО, БЪРЗО ЗАХРУСКА
ЖЪЛТИЯ ПЪПЕШ ТОГАЗ.

ПОСРЪБНА СЛЕД ТУЙ ОТ ВОДАТА
И ЗА ПОЧИВКА РЕШИ
ДА СИ ПОЛЕГНЕ В ТРЕВАТА
ПОД ЗНОЙНИТЕ ЛЕТНИ ЛЪЧИ! ...

В СТОМАХА МУ — ЦЕЛИЯ ПЪПЕШ,
ОБИЛНО ПОЛЯН С ВОДА. . .]
ОТГОРЕ СЛЪНЧО ПРЕПИЧА. . .
И ЕТО, ДРУГАРИ, БЕДА!

СЪБУДИ СЕ МЪРЗЕЛКО НАШИ
СЪС ТРЕСКА С ГОРЯЩА ГЛАВА —
— ТАКА Е, КОГАТО СЛЕД ПЪПЕШ
ВИЙ ПИЙТЕ НА СЛЪНЦЕ! ВОДА!

ЧАК КЪСНО, СТРИНА МАРИЯ
ДО ТУКА С ОСТЕНА, ДОЙДЕ.
И . . . НЕКА ОТ ВАС ДА НЕ КРИЯ,
НО . . . ЖОРО ИЗПАТИ СИ ЗЛЕ! . . .

КАТЯ ВОДЕНИЧАРОВА

ЦАРЯТ

Едно време имало един зяек, който бил много късоглед. Комай не виждал повече от носа си. Един ден заедно със своите другари той влязъл в градината на един селянин и ядал младо зеле. Другите зайци видели селянина, който се приближавал с дълга тояга, избягали като забравили късогледия си другар.

„Интересно ще бъде, като го набие селянина“, казали си те. Преди зяекът да се опомни, селянинът така силно го ударил, че той просто изгубил съзнание, но все пак отскочил бързо и избягал.

Когато се върнал в къщи от гората, другите зайци се засмяли и го попитали как се чувствувал от боя.

„Бой“?, казал късогледия, да видим кой смее да ме бие. Аз се опулих срещу селянина и така страшно го погледнах, че той избяга, защото ме взе за лъа“.

На следния ден, когато късогледият отишел с двама свои другари в един бостан с зеле, минал един ловел. Двама заяка избягали веднага. Късогледия, обаче, помислил, че другарите му искат да го плашат, затова бягал и продължил да стои на мястото си. Фю-у! Изфучал куршума покрай ушите му. Но той имал щастието да не бъде засегнат.

Когато се върнал в къщи, той почнал да се подиграва с другарите си, като казал:

„Вие сте страшни страхопъзълбовци. Нима мислите, че аз не видях ловеца? Аз го видях, но аз така страшно го погледнах, че той ме взе за мечка, уплаши се, хвърли пушката и избяга. А куршума удари в земята“.

Зайците наистина повярвали в неговото безстрашие и поискали от него да им стане предводител, та кога ходят да ядат по градините да има кой да ги пази. От него ден, обаче, всички трябвало да му се подчиняват, а той понеже нищо не виждал и не можал да бъде истински предводител, винаги слагал най-напред по един заяк, уж да му съобщава всичко предварително, за да може той да вземе на време мерки.

Един ден в гората се затрнало така силно, като че ли хиляди воденици имало в нея. Всички зайци се изплашили много и поискали от своя предводител — цар да ги защити от близката опасност.

— Да загубени сте, им казал той, но аз ще ви защита само ако ме направите ваш цар и ми давате винаги най-хубавия двоен дял от това, което намерим по градините.

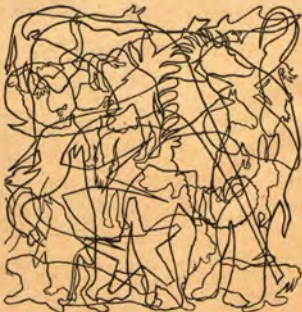
Нямало какво да правят глупавите зайчета, тракането се усилвало все повече и повече и те се съгласили да направят късогледия заяк свой цар.

Тогавя той им казал важно:

— Бягайте и се скрийте, а аз ще остана да ви пази.

Обаче, щом зайците се отдалечили той веднага се мушнал в един храст и се закрил добре с листата, така че никой да не може да го види. Изведнаж отред се зачула стрелба и се появили ловците, но късогледия цар се бил добре скрил в храста и си мислил: „Стрелайте и пафкайте, аз съм

ЗА ЗОРКОТО ОКО

Какви двадесет животни са нарисувани тук?

добре скрит, а моите глупави зайци ще помислят, че аз съм ги отървал*.

Вечерта, когато всичко било утихнало, той изкочил от скривалището си и важно се отправил към сборното място. Пристъпвайки важно към събралите се зайци, които всички били унели и с наведени глави, понеже повече от половината от другарите им били загинали, той се ударил по гърдите, отишел между тях и важно им казал:

„Добре дошли, братя. Това бе жесток ден наистина, но затова пък славен. Аз спечелих победата и завоювах отново полето. Ах, да можех да спася всички, но неприятеля беше многоброен. Обаче, вие не скърбете повече за падналите, а се радвайте, че останахте живи. Ако не бях ви осигурил при бягството гърба и ако не бях изложил живота си за вас, вие всички до един щяхте да загинете“.

Зайците, обаче, които бяха видели, как техния цар се скрил и как заради него загинаха повече от половината, наведоха само повече глави и нищо не казаха. След това, обаче, те се събраха на съве-

щание и решиха да отмъстят на лукавия и коварен, като всички цар, свой цар.

Една вечер един зайц съобщил на царя, че намерил градина с много млада салата. В тази градина могло много лесно да се взеле, защото била обградена с бели шипки и на едно място имало голяма дупка, през която можел да се провере даже човек.

— Това е чудесно, казал царят, младата салата е моето любимо ядене. Последвайте ме, аз ще ви заведа. Напи знаете, че под моя защита сте напълно запазени. Не се бойте“. Щом стигнали до оградата късогледия и лаком цар, който искал пръв да се наяде от най-хубавата салата, казал:

— Понеже аз съм цар, трябва да вляза пръв в градината“. Зайците се съгласили и чакали с нетърпение да видят как пръв ще взеле техния цар.

Но едвам царят си проверял главата, той започнал да вика и скача. Той не бил съгледал примката, която била поставена в дупката и колкото повече се държал, толкова по-силно примката се затягала-около врата му, докато най-после издъхнал.

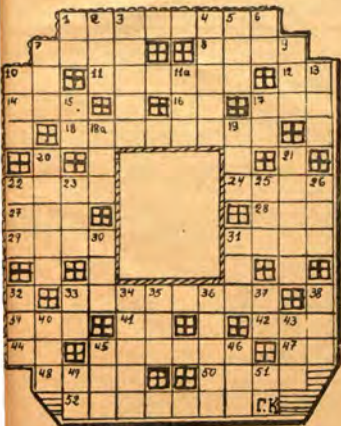
Юлиус Щурм

КРЪСТОСЛОВИЦА № 1

Текст и чертеж: Г. Казанджиев — София

Водоравно: 1. Испански живописец (1599—1660 г.); 7. Декоративни цветя; 8. Мисъл, понятие (гр.); 10. Въпросителна частица; 11. Екскурзия (м. ч.);

12. Местоеимение; 14. Град в Русия; 16. Инициалите на „Щастливецът“; 17. Френски курорт; 18. Гръцко пристанище; 22. Един от големите Атлантски о-ви; 24. Литературен седмичник; 27. Испански танцов възглас; 28. Едем; 29. Народен танц; 31. Превръзка (мед.); 33. Полска болница (мн. ч.); 39. Провлак в Индонезия; 41. Асирийска богиня на водата; 42. Река (исп.); 44. Река в Ливония; 45. Изгода, от която има печалба; 47. Съгласни; 48. Субтропично дърво; 50. Герой на Ж. Ж. Русо; 52. Секретарят на Б. М. Ч. К.

Отвесно: 1. Вердонски форт; 2. Обратното на туря; 3. Дезинфекционно средство; 4. Малък букет; 5. Северни легенди; 6. Африканска муха; 7. Атол; 9. О-в в Индонезия; 10. Малкото име на Пастър; 11-в. Гръцка организация; 13. Дъщеря на Хармонията; 15. Черен (тур.); 17. Повикване по телеграфа; 18-в. Папагали; 19. Герой на Шилер; 20. Франско пристанище; 21. Хвалебна дума; 22. Откривателят на туберкулозния бацил; 23. Град в Македония; 25. Датска монета (мн. ч.); 26. Римски император; 30. Насекомо; 31. Простонароден живот; 32. Река в Русия; 33. Нота; 34. Африканско животно; 35. Гуштер (нем.); 36. Неженен; 37. Просекът от „Илиада“; 38. Лекарство (J); 40. Болест; 43. Последователни букви; 45. Литературен вид; 46. Руски автомобилни заводи; 48. Френска буква; 51. Герой на П. Лоти.

ФИЗКУЛТУРА

Завоеватели на планинските висоти

През октомври, когато все още в долините на Грузия трепти лятна мария, по планинските склонове вече пада сняг. От тоя момент Сванетия губи за цялата зима връзка с останалия свят.

До последно време житалите на тази малка страна вярваха, че горския дух Дао живее на върха Тетнулд. Нито един сванетиец не бе се изкачвал на Тетнулд, за да не би да разгневи духа. А на чужденците не се разрешаваше да оскверняват свещения връх.

През 1929 год. в Сванетия дошли алпинистът Симон Джапаридзе с своите другари. Те успяли да убедят сванетийците да им разрешат да се изкачат на Тетнулд. Тръгнали и вече не се върнали. След тази случка властта на горския дух станала още по-силна. Сванетийците тревожно се вслушвали в гласа на виелиците и бурите: за тях това бил гласът на Дао.

На следната година в Сванетия дошел по-младия брат на загиналия Джапаридзе — Альоша, със сестра си Александра. Те успяли да достигнат

върха Тетнулд и поставили там бронзов бюст Симона. От този ден сванетийците победиха своя страх от духа Дао.

Още много върхове победил Альоша Джапаридзе. Той пръв достигнал върховете Гаухи, Саба Сулхани, Важа-Пшавела и хребета Берия. Израствал сред планините, привикнал винаги да гледа пред себе си далечните непристъпни върхове на Кавказ, Альоша бил обладан от неудържимата страст към алпинизъма. Животът на алпиниста, пълен с опасности и романтика, неудържимо го привличал.

Джапаридзе е не само спортист, а и педагог и изследовател. Той има няколко труда върху природата на Кавказките планини, организира в Тифлис най-големия в С. С. С. Р. клуб на алпинисти и стана учител на грузинските алпинисти. За 15 години Джапаридзе възпитал цяла плеада от първокласни майстори на алпинизъма.

Когато през есента на 1942 год. немската армия достигна подстъпите на Кавказките планини, местата за планинско спортуване сега стават бойни

Съобщения

полета. Стена от планински хребени — издигната от самата природа непристъпна крепост — преграждаше пътя на врага. Немското командване хвърли тук алпийската дивизия „Еделвайс“, обучавана цели две години в Алпите.

Срещу тази дивизия бяха поставени съветски планински части. Сванетийците също организираха свой отряд. В него влязоха хора, които много добре помнеха деня, когато Альоша Джаларидзе се изкачи на непристъпния Тетнуд и бяха му другари в неговия славен път като алпинист.

Около сто сванетийци-алпинисти съставяха третия отряд, встъпил в бой с дивизията „Еделвайс“.

Жестоки планински боеве, засади, разузнаване в тила на врага по планинските стръмнини, схватки по козите пътеки на горния Кавказ — всичко това изпитваха алпинистите на Грузия, сражавайки се наред със своите руски другари.

Немците бяха спрени на височина три хиляди метра над морското равнище, а късно през есента бяха отхвърлени от Кавказките планини.

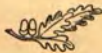
През лятото 1945 год. Альоша Джаларидзе започна отново своите опасни изкачвания. Звездно с двама свои другари той предприе изпълнението на трудната задача — да премине Кавказкия хребет през върховете Ушби и Шхелди. Алпинистите тръгнаха в края на м. септември и загинаха при преминаването на северния склон на Ушби.

Днес на името на Джаларидзе е наречен един безименен връх в централния Кавказ.

С тази книга 10 списание „Аз служа“ завършва своята годишнина. Задачата на „Аз служа“ бе да бъде пълен отразител на младежкото червенокръстно движение у нас. Наред с това то се стареше да задоволи всеотдайните културни интереси на младите червенокръстци да го запознае с големите имена на Червения кръст с тези, които положили основите на големото световно човеколюбиво движение, с работата на червенокръстците от другите страни, с големите хора на науката и т. н. Дали „Аз служа“ достойно изпълни тези свои задачи ще отсъдят неговите читатели.

„Аз служа“ ще продължава да излиза и през следващата учебна година, като запази същата своя генерална линия на антифашистско демократично възпитание на червенокръстката младеж.

Издаването на списанието е напълно осигурено. Книжките ще излизат редовно всеки месец. Абонаментът ще бъде пак 300 лв., като редакцията ще положи всички усилия да запази, дори да увеличи формата на книжките. На работа за списание „Аз служа“!

СЪДЪРЖАНИЕ

Ние сме за републиката — Ал. Г.; Ръководителите на червенокръстното движение у нас; Младежките червенокръстци до своето Върховно управление; Айтхан Делаж; Максим Горки; Из разказа „Старицата Изертиа“ — Максим Горки; Аутопсия — стих. — Владимир Неволин; От всякъде; Протезата на Ефремов — И. Гейзер; Младежки червен кръст по света; Писма от Великобритания и Канада до БМЧК; Нещо за звездите — по проф. Х. Шелдон; Мързеланко-готованко — стих. — К. Воденичарова; Царят — Юлиус Шурм; За зорното око; Кръстословица; Играта като възпитателно средство — В. Варсанова; За републиката — песен; Завоеватели на планинските висоти; Съобщения.

Печатница „НИВА“ — ул. Цар Симеон 120, София — телефон 3-31-43

РЕДАКТИРА КОМИТЕТ.

Редактор Алеко Големанов

Адрес: Бул. Дондуков, 63
тел. 66-18 чек. с-ка 4000

Год. абонамент
300 лева

ВЛ. МАНДРАДЖИЕВ & С-ие О. О. Д-ВО
ВЪТРЕШНИ И МЕЖДУНАРОДНИ ТРАНСПОРТИ

ПЛОВДИВ
Тел. 49-09, 49-10, 49-11

СОФИЯ
2-14-05 и 2-52-53

РУСЕ
21-84

ЛОМ
054

РЕДОВНА ГРУПАННА СЛУЖБА ПЛОВДИВ – СОФИЯ и ОБРАТНО

ИЗНОС:

отлична организация за транспорт на тютюни, плодове, зеленчуци, яйца, руди и пр.

ВНОС:

обезмитвания

В сътрудничество със сродната фирма „АДРИАТИКА“ А. Д.

Бургас, тел. 20-46

София, тел. 2-14-05

„ВИТЕКС“

О. О. Д-ВО ЗА ИНДУСТРИЯ И ТЪРГОВИЯ

София, ул. Цар Асен № 1 – телефон 2-17-70

Вакумна консервна фабрика „ВИТЕКС“

гр. ПЪРВОМАЙ

Телефон 37

„БАЛКАН“

А. Д-ВО ЗА МЕТАЛНА ИНДУСТРИЯ И ПАМУКОПРЕДАЧНИЦА

П Л О В Д И В

ПОЩЕНСКА ЧЕКОВА СМЕТКА 1059

кв. ХР. БОТЕВ УЛ. 14 № 244

Фирмата е регистрирана при Пловд. окр. съд

За телеграми: „БАЛКАНАДА“

№ 1554/1928 г. Държ. в-к брой 221—27, XII, 1928 г.

Телефони № № 39-05 и 39-06

